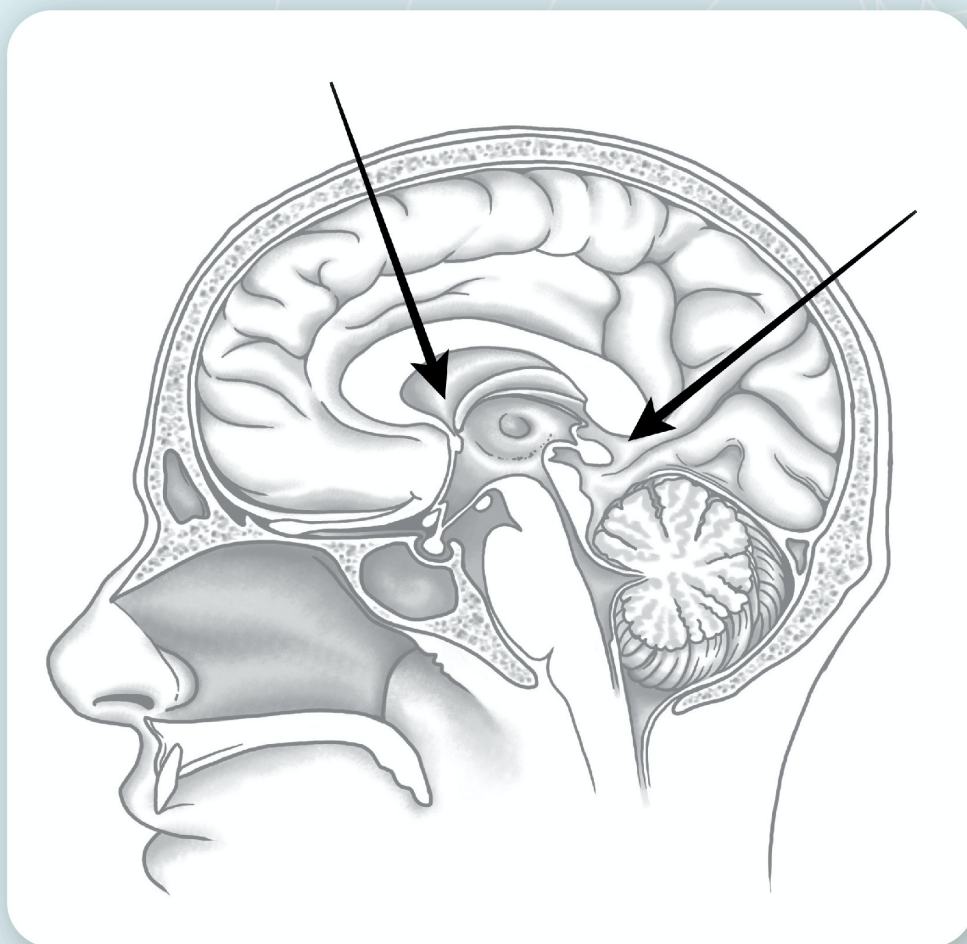

НЕВРОХИРУРГИЯ

Отговорен редактор
чл.-кор. проф. д-р Николай Габровски, д.м.н.

ТОМ 1

Издательство на БАН „Проф. Марин Дринов“

НЕВРОХИРУРГИЯ

ТОМ 1

Отговорен редактор

чл.-кор. проф. д-р Николай Габровски, д.м.н.

Редакционна колегия

проф. д-р Васил Каракостов, д.м.

проф. д-р Явор Енчев, д.м.н.

доц. д-р Иво Кехайов, д.м.

доц. д-р Илия Вълков, д.м.

доц. д-р Стефан Вълканов, д.м.

София • 2023

Издателство на БАН

„Проф. Марин Дринов“

NEUROSURGERY

VOLUME 1

Responsible editor

Corr. member prof. Nikolay Gabrovsky, DSc

Editorial board

Prof. Vasil Karakostov, PhD

Prof. Yavor Enchev, DSc

Assoc. prof. Ivo Kehayov, PhD

Assoc. prof. Iliya Valkov, PhD

Assoc. prof. Stefan Valkanov, PhD

Sofia • 2023

Prof. Marin Drinov Publishing House
of Bulgarian Academy of Sciences

Българското сдружество по неврохирургия изказва своята благодарност на спомоществвателите, с чиято подкрепа учебникът бе издаден и отпечатан според най-високите съвременни стандарти.

© Николай Стефанов Габровски, отговорен редактор, 2023
© София Любомирова Попйорданова, художник на корицата, 2023
© Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2023

ISBN 978-619-245-330-5

Глава 3

ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРСКОТО ДРУЖЕСТВО ПО НЕВРОХИРУРГИЯ

.....
Автор: Николай Габровски

„Този, който не помни миналото, е осъден да го повтаря.“

Джордж Сантаяна

Организацията, която официално представлява неврохирурзите на България, е Българското дружество по неврохирургия (БДНХ).

Историята на научното дружество започва през 1952 г., когато е обособена секция на невролози, психиатри и неврохирурзи към Републиканското научно дружество на терапевтите в България. През 1958 г. се основава секция по неврохирургия като част от Дружеството по неврология, психиатрия и неврохирургия. През 1963 г. е основано Републиканско научно медицинско дружество на невролозите, психиатрите и неврохирурзите в България с председател акад. Г. Узунов.

През 1975 г. се учредява самостоятелно Българско дружество по неврохирургия с първи председател проф. П. Петров (1975–1980).

Председатели на Българско дружеството по неврохирургия след проф. г-р П. Петров са: проф. г-р Л. Карагъзов (1981–1986), проф. г-р М. Ванев (1987–1991), проф. г-р А. Къркеселян (1992–1999), проф. г-р В. Бусарски (2000–2010), проф. г-р М. Маринов (2010–2018) и проф. г-р Н. Габровски (след 2018 г.).

През 2016 г., под председателството на проф. М. Маринов, БДНХ получава и съдебна

регистрация, с което се дава начало и на съществуването на сдружението в правния мир.

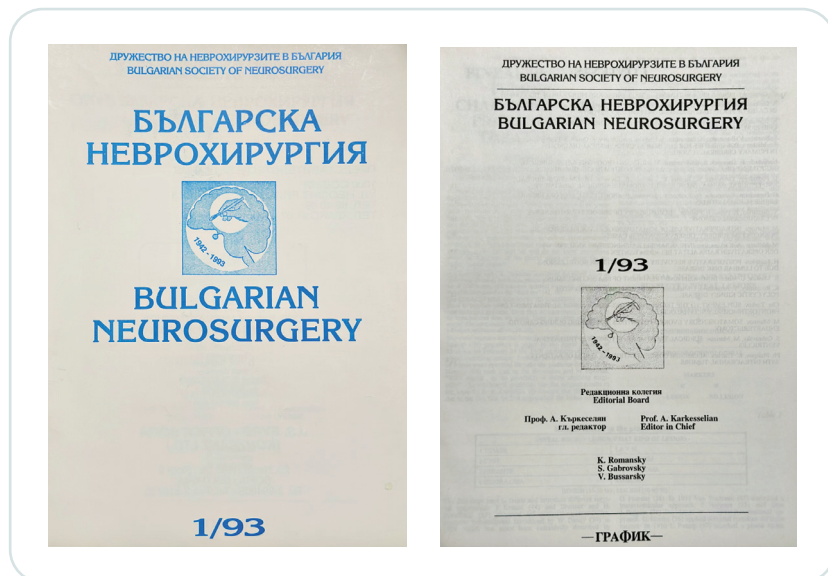
Цели на БДНХ са: стимулиране на научноизследователска работа в областта на неврохирургията чрез осъществяване на партньорства, контакти и научен обмен с други организации в страната и чужбина; поддържане на високо ниво на професионалната квалификация на специалистите в областта на неврохирургията; пренасяне на постиженията на медицината и неврохирургията на другите страни в България и популяризиране на българската медицинска наука в други страни; разработване, организиране и провеждане на програми за поддържане и осъвременяване на квалификацията на специалистите и работещите в сферата на неврохирургията; развитие и разширяване на дейности по превенция, профилактика и промоция на здравето на населението в областта на неврохирургията; развитие и усъвършенстване на кадрите, работещи в областта на неврохирургията.

Органите на дружеството са общо събрание, управителен съвет и председател на сдружението, който е и председател на управителния съвет. Редовно общо събрание се свиква всяка година, в рамките на поредната Националната конференция по неврохирургия.

БДНХ има 5 клона в страната, съответно към медицинските университети в София, Пловдив, Варна, Плевен и Стара Загора.

Печатният орган на БДНХ през периода 1961–1991 г. е сп. „Неврология, психиатрия и неврохирургия“ (София). През 1992 г. е взето решение за създаване на сп. „Българска неврохирургия“ и първият брой е публикуван през 1993 г. (**фиг. 1**). То се издава и до днес, като всички броеве могат да бъдат намерени на сайта на дружеството.

Националните конференции по неврохирургия са основният форум на БДНХ. Домакин на конференцията се избира от управителния съвет на БДНХ на ротационен принцип. През последните 10 години домакинствата са били, както следва:

• **Фиг. 1.** Корицата и първата страница на първия брой на сп. „Българска неврохирургия“

през 2013 г. УМБАЛ „Св. Георги“, Пловдив, е домакин на конференцията, която е проведена в гр. Велинград;

2014 г., УМБАЛ „Н. И. Пирогов“, София – гр. Правец;

2015 г., УМБАЛ „Д-р Георги Странски“, Плевен – гр. Трявна (**Фиг. 2**);

2016 г., ВМА, София – гр. Велинград;

2017 г., УМБАЛ „Св. Георги“, Пловдив – гр. Несебър;

2018 г., УМБАЛ „Токуда“, София – гр. София;

2019 г., УМБАЛ „Св. Ив. Рилски“, София – гр. Правец;

конюнктура по време на социализма правеше почти невъзможна международната дейност. Тежката икономическата обстановка по време на прехода също ограничаваше значително нормалното функциониране на системата на здравеопазването, научната и международната дейност. В началото на XXI в. България постепенно преодолява политическите и икономическите пречки през интеграцията си в европейските научни структури и се дава начало на множество инициативи, контакти и колаборация. Понастоящем от тях са: провеждане на Черно-

2020 и 2021 г., национална конференция не беше провеждана поради пандемията от Covid-19;

2022г., УМБАЛ „Св. Марина“, Варна – „Св. св. Константин и Елена“.

През 2023 г. ще се проведе 30-ата поредна конференция на БДНХ с домакин УМБАЛ „Н. И. Пирогов“, София, в гр. Правец. Повече информация за проведените конференции може да се намери на сайта на дружеството.

Една от основните функции на БДНХ са международната дейност, комуникацията и обмен. Политическата

• **Фиг. 2.** Групова снимка по време на националната неврохирургична конференция, която се провежда в гр. Трявна през 2015 г., домакин е клиниката по неврохирургия на УМБАЛ „Д-р Георги Странски“, Плевен.

морски неврохирургични конгреси (Black Sea Neurosurgical congresses), създаване на чатър на AOSpine в България, членство в South-east European Neurosurgical Society (SeENS), членството и инициативите, свързани с European Association of Neurosurgical Societies (EANS) и World Federation of Neurosurgical Societies (WFNS).

ЧЕРНОМОРСКИ НЕВРОХИРУРГИЧНИ КОНГРЕСИ

Инициатива „Черноморски неврохирургични конгреси“ започва през 1999 г. и в нея участват основно страните от Черноморския регион: Азербейджан, Армения, България, Грузия, Гърция, Молдова, Румъния, Русия, Турция, Украйна, Унгария.

Първият черноморски неврохирургичен конгрес е организиран в гр. Констанца, Румъния, вторият – в Солун, Гърция (2001 г.), последван от гр. Огеса, Украйна (2003 г.), гр. Кишинев, Молдова (2005 г.), гр. Краснодар, Русия (2007 г.), гр. Истанбул, Турция (2009 г.), гр. София, България (2011 г.), гр. Тбилиси, Грузия (2013 г.) и за девети път – в гр. Ереван, Армения, (2015 г.).

- Фиг. 3. Проф. М. Маринов открива Седмия черноморски неврохирургичен конгрес, проведен в гр. Правец, 17–19 ноември 2011 г.

Седмият черноморски неврохирургичен конгрес е проведен едновременно с XX национална конференция по неврохирургия и в гр. Правец от 17 до 19 ноември 2011 г. (фиг. 3). Форумът е посетен от някои водещи фигури на европейската и световната неврохирургия като проф. М. Самии – директор на Международния институт по невронауки (International Neuroscience Institute – INI) в Хановер и председател на WFNS през периода 1997–2001 г., проф. Ж. Брочи, председател на WFNS през периода 2005–2009 г. (фиг. 4) и много други.

- Фиг. 4. Групова снимка на някои от участниците в Седмия черноморски неврохирургичен конгрес, гр. Правец, 17–19 ноември 2011 г. От ляво надясно: г-р Х. Рангелов, В. Герганов, проф. М. Маринов, проф. Ст. Габровски, проф. М. Самии, проф. В. Бусарски, проф. Ж. Брочи, проф. Н. Габровски

AOSpine

AOSpine е водещата световна академична общност, която създава, разпространява и обменя знания и насърчава постигането на върхови резултати в грижите за пациентите със заболявания на гръбначния стълб. AOSpine е водещата образователна организация в областта на хирургията на гръбначния стълб с глобална общност от над 30 000 гръбначни хирурзи, специалисти и изследователи, в която непрекъснато се откриват, развиват и интегрират най-новите постижения в областта на лечението на заболяванията на гръбначния стълб. AOSpine насърчава обучението на всеки етап от кариерното развитие и предлага иновативни образователни програми, които могат да помогнат на всяка стъпка от развитието на гръбначния хирург.

В България AOSpine основава чапър през 2007 г. Учредители от неврохирургичната общност са проф. В. Бусарски, проф. Ст. Габровски, доц. В. Каракостов, доц. А. Петков.

През следващата година организацията провежда първия AOSpine курс в България (фиг. 5), а някои от учредителите започват активно да преподават в международни курсове в Европа и света. След няколкогодишна пауза международните курсове в България са възобновени – провежда се един в София (март 2018 г.), в който взимат участие близо 40 души от 11 държави, последван от международен курс във Варна (април 2019 г.) (фиг. 6). Последващата дейност е прекъсната от Ковид-19 пандемията. Към момента на издаване на този учебник председател на чаптъра на AOSpine за България е проф. Я. Енчев.

ЮГОИЗТОЧНОЕВРОПЕЙСКО НЕВРОХИРУРГИЧНО ДРУЖЕСТВО (SOUTH-EAST EUROPEAN NEUROSURGICAL SOCIETY – SEENS)

Югоизточноевропейското неврохирургично дружество (SeENS) е професионална организация с основна цел да подобрява качеството на неврохирургичната помощ, обучението и научните изследвания в Юго-

Фиг. 5. Преподаватели и участници в първия курс на AOSpine, проведен в България през 2008 г.

• Фиг. 6. AOSpine курс във гр. Варна, 2019 г. От ляво надясно: доц. И. Кехайов, доц. Д. Фердинандов,
 • проф. Н. Габровски, проф. Я. Енчев, К. Антонети (технически секретар на курса), проф. В. Герганов, доц. Р. Попов,
 • г-р Н. Тувчев

• Фиг. 7. Учредителен конгрес на Югоизточноевропейското неврохирургично гружество (South-east European
 • Neurosurgical Society – SeENS) в гр. Белград, Сърбия, 1 ноември 2013 г. От ляво надясно: г-р И. Тодоров,
 • проф. Я. Енчев, проф. В. Герганов, г-р Д. Ханджиев, г-р Станева, проф. Н. Габровски, г-р К. Нинов

източна Европа чрез развитие и подобряване на сътрудничеството и обмяна на опит между неврохирурзите в региона. Организацията е учредена през ноември 2013 г. (фиг. 7) и включва: Албания, Босна и Херцеговина, България, Хърватия, Кипър, Гърция, Унгария, Косово, БЮР Македония, Черна гора, Румъния, Сърбия, Словения, Турция. Представители на България в SeENS са проф. Я. Енчев и проф. Т. Ефтимов.

ЕВРОПЕЙСКА АСОЦИАЦИЯ НА НЕВРОХИРУРГИЧНИТЕ ДРУЖЕСТВА (EUROPEAN ASSOCIATION OF NEUROSURGICAL SOCIETIES – EANS)

Европейската асоциация на неврохирургичните дружества (EANS) е основана през 1971 г. по време на Европейския конгрес по неврохирургия в Прага, Чехословакия. Мисията на EANS е да даде възможност на неврохирурзите в цяла Европа и света да подобрят качеството на неврохирургичната помощ, която оказват на пациентите си, чрез по-добро обучение, повече научни изследвания и по-добър обмен на познание и научна информация на най-високо ниво.

Днес EANS представлява националните неврохирургични асоциации на 40 страни, както и професионална общност от повече от 2600 индивидуални членове. Основното годишно събитие на асоциацията е международният неврохирургичен конгрес с близо 2000 участници. Печатният орган на EANS, в партньорство с EUROSPINE, е научното списание „Brain and Spine“, което се издава от Elsevier.

През 1975 г. Българското дружество по неврохирургия се присъединява към Европейската асоциация на неврохирургичните дружества (EANS).

В началото на XXI в. България постепенно преодолява политическите и икономическите пречки пред интеграцията си в европейските научни структури. Израз на това е установяването на все по-тясно сътрудничество между БДНХ и EANS. Като резултат през февруари 2016 г. EANS провежда един от

- Фиг. 8. Европейски конгрес в гр. Дъблин, Ирландия.
- Доц. Н. Велинов и проф. Н. Габровски минути след като гр. София е избран за домакин на конгреса през 2022 г.

обучителните си курсове с близо 300 участника в София.

През 2019 г. УС на БДНХ под председателството на проф. Н. Габровски взема решение да представи кандидатурата на гр. София за домакин на Европейския конгрес по неврохирургия. Въпреки тежката конкуренция по време на Европейския конгрес по неврохирургия в Дъблин, Ирландия, гр. София е избран за домакин на Европейския конгрес през 2022 г. (фиг. 8). Това е голямо признание и израз на доверие към българската неврохирургична общност. Поради пандемията от Ковид-19 конгресът е отложен за 2024 г. Мотото на предстоящия Европейски конгрес по неврохирургия, София, 2024 г., е: „Иновации, обучение, лидерство“ (фиг. 9).

Усилията на българската неврохирургична общност за съвместна работа с европейските научни структури не остават незабелязани. През 2022 г. г-р Тома Спириев е избран за член на борда на младите неврохирурзи към EANS. През ноември същата година бордът на EANS основава работна група

- Фиг. 9. Мото на предстоящия Европейски конгрес по неврохирургия, София, 2024 г.: „Иновации, обучение, лидерство“.

за нововъзникващи технологии и иновации в неврохирургията – Task force for Emerging Technologies and Innovations in Neurosurgery (ETIN Task force), и за неин председател е избран проф. Н. Габровски.

В края на 2022 г. бордът на EANS избира доц. Н. Велинов за директор на практическите курсове на EANS за период от 3 години. Това е най-високата и отговорна позиция, заемана от българин в структурите на EANS до този момент.

СВЕТОВНА ФЕДЕРАЦИЯ НА НЕВРОХИРУРГИЧНИТЕ ДРУЖЕСТВА (WORLD FEDERATION OF NEUROSURGICAL SOCIETIES – WFNS)

Световната федерация на неврохирургичните гружества (WFNS), основана през 1955 г. в Швейцария като професионална,

научна, неправителствена организация, се състои от 130 членуващи гружества: 5 континентални асоциации (AANS – American Association of Neurological Surgeons, AASNS – Asian Australasian Society of Neurological Surgeons, CAANS – Continental Association of African Neurosurgical Societies, EANS – European Association of Neurosurgical Societies и FLANC – Latin-American Federation of

Neurosurgical Societies), 6 партньорски гружества и 119 национални неврохирургични гружества, представляващи около 50 000 неврохирурзи по света. WFNS има консултативен статут в ООН. Официалният печатен орган на организацията е научното списание „World Neurosurgery“. През 2001 г. БДНХ се присъединява към Международната федерация на неврохирургичните гружества (WFNS).

В заключение трябва да се подчертае, че дейността на БДНХ е особено важна за поддържането на високото научно ниво на всички неврохирурзи в страната. Активността на всеки член както във вътрешен, така и в международен план е възлова, защото само общите усилия могат да изградят облика ни на една съвременна, висококвалифицирана, просперираща, професионална общност, тласкаща границите на съвременното неврохирургично познание и наука напред.

НЕВРОХИРУРГИЯ

ТОМ 1

Отговорен редактор чл.-кор. проф. д-р Николай Габровски, д.м.н.

Редакционна колегия проф. д-р Васил Каракостов, д.м., проф. д-р Явор Енчев, д.м.н.,
доц. д-р Иво Кехайов, д.м., доц. д-р Илия Вълков, д.м., доц. д-р Стефан Вълканов, д.м.

Българска
Първо издание

Редактор *Елисавета Найденова*
Художник на корицата *София Попйорданова*
Графичен дизайнер *Даниела Василева*

Формат 60x84/8
Печатни коли 42

Печатница на Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“
1113 София, ул. „Акад. Георги Бончев“, бл. 5

www.press.bas.bg

ISBN 978-619-245-330-5